Stručni rad
UDK: 331.56-055.2(4-6EU)
Datum primitka članka u uredništvo: 20. 10. 2025.
Datum slanja članka na recenziju: 28. 10. 2025.
Datum prihvaćanja članka za objavu: 23. 6. 2026.

Gabriela Šporer, univ. mag. oec.
Izv. prof. dr. sc. Anita Čeh Časni *

KOMPARATIVNA ANALIZA STOPE NEZAPOSLENOSTI ŽENA U IZABRANIM ZEMLJAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE

COMPARATIVE ANALYSIS OF WOMEN'S UNEMPLOYMENT RATE IN SELECTED EUROPEAN UNION MEMBER STATES

SAŽETAK: Sudjelovanje žena na tržištu rada ključno je za postizanje održivog gospodarskog rasta jer zemlje kod kojih je veća participacija žena na tržištu rada doprinose pozitivnom rastu BDP-a, smanjenju rodne nejednakosti i jačanju društvene kohezije. Ovim se istraživanjem analiziraju stope nezaposlenosti žena u odabranim državama članicama Europske unije u razdoblju od 2014. do 2024. godine, s posebnim naglaskom na prepoznavanje dugoročnih obrazaca i predviđanje budućih kretanja. Primijenjen je komparativni i deskriptivni statistički pristup koji se temelji na službenim podacima o tržištu rada. Izračunane su prosječne godišnje stope nezaposlenosti žena, kao i prognostička stopa za 2026. godinu. Rezultati otkrivaju značajne razlike u dinamici nezaposlenosti među državama članicama te pružaju uvid u rodne razlike na tržištu rada. Istraživanje doprinosi boljem razumijevanju rodno specifičnih izazova unutar tržišta rada Europske unije te pruža temelj za oblikovanje učinkovitijih politika zapošljavanja.

KLJUČNE RIJEČI: stopa nezaposlenosti žena, komparativna statistička analiza, EU
JEL KLASIFIKACIJA: J0, J3, J4

ABSTRACT: Women's participation in the labour market is critical for achieving sustainable economic growth, reducing gender inequality, and fostering social cohesion. This study examines the trends in female unemployment rates across selected European Union member states over the past decade, with an emphasis on identifying long-term patterns and forecasting future developments. A comparative and descriptive statistical approach is employed, utilizing official labour market data. Changes in the average annual unemployment rate are calculated, and projections for female unemployment in 2026 are presented. The findings reveal significant variations in unemployment dynamics across member states

* Gabriela Šporer, univ. mag. oec., izv. prof. dr. sc. Anita Čeh Časni, Katedra za statistiku, Ekonomski fakultet Zagreb, Trg J. F. Kennedyja 6, 10000 Zagreb

and offer insights into the evolving gender disparities in the labour market. The study contributes to a deeper understanding of the gender-specific challenges within the EU labour market and provides a foundation for the design of more effective employment policies.

KEY WORDS: female unemployment rate, comparative statistical analysis, EU

JEL CLASSIFICATION: J0, J3, J4

1. UVOD

Nezaposlenost žena predstavlja ne samo makroekonomski nego i ključni sociološki i razvojni izazov koji ima značajne reperkusije na ekonomski rast, socijalnu koheziju i ukupnu društvenu ravnotežu (Jäntti i Tervola, 2021). Istraživanja su potvrdila da visoke stope nezaposlenosti u ovoj demografskoj skupini izravno limitiraju ostvarivanje pune rodne ravnopravnosti te dugoročno umanjuju konkurentnost i inovacijski potencijal gospodarstva.

Iako je opća razina nezaposlenosti usko povezana s fluktuacijama u poslovnim ciklusima, tehnološkim promjenama i strukturnim prilagodbama globalnog tržišta rada, nezaposlenost žena karakterizira se specifičnim etimološkim i manifestacijskim obrascima. Prema recentnim nalazima, žene su izložene disproporcionalno višem riziku od nezaposlenosti uslijed rodnih dispariteta u pristupu tržištu rada, perzistentnih razlika u plaćama i institucionalne diskriminacije (Mandel i Semyonov, 2022). Posebno zabrinjavajuće, događaji poput pandemije bolesti COVID-19 naglasili su krhkost ove skupine, pri čemu su žene zaposlene u sektorima s visokom razinom socijalnog kontakta (npr. turizam, zdravstvo, obrazovanje) bile među najteže pogođenim skupinama radne snage (Cahill i Zizza, 2022; Friedman i Mookerjee, 2021).

Rodna dimenzija nezaposlenosti nadilazi tradicionalnu klasifikaciju na frikcijsku, sezonsku, cikličnu i strukturnu nezaposlenost. Ona se manifestira visokom izloženosti žena neformalnim i prekarnim oblicima rada (OECD, 2023), što ih čini ranjivijima na ekonomske šokove. Dodatno, nezaposlenost generira specifične psihosocijalne posljedice za žene, uključujući povećanu incidenciju depresije, niži socioekonomski status i veću izloženost riziku od siromaštva (Lundberg, 2021).

Analiza vrsta nezaposlenosti s rodnog aspekta otkriva daljnje distinkcije. Iako su stope frikcijske nezaposlenosti tradicionalno niže među ženama, njihova rastuća prisutnost u sektorima s nestabilnim radnim uvjetima potencijalno povećava podložnost ovoj vrsti nezaposlenosti (Becker i Dube, 2023). Ciklična nezaposlenost ima izrazito rodne implikacije jer su žene u niskoplaćenim industrijama često prve koje gube radno mjesto tijekom recesija (Friedman i Mookerjee, 2021). Nadalje, strukturna nezaposlenost, potaknuta tehnološkim promjenama i automatizacijom, predstavlja značajan izazov zbog smanjenja radnih mjesta u tradicionalno dominantnim ženskim sektorima (Harrington i Powell, 2023).

Osim ekonomskih, na položaj žena na tržištu rada snažno utječu sociokulturni i politički čimbenici. Diskriminacija je i dalje prisutna ne samo u pogledu visine plaća nego i u pogledu vertikalne mobilnosti i pristupa vodećim pozicijama (Friedman, 2023). Ove prepreke, u kombinaciji s visokom stopom nezaposlenosti, posebno među mladim i marginaliziranim skupinama žena, nameću imperativ za ciljane intervencije i politike zapošljavanja (OECD, 2024).

S obzirom na kompleksnost i višedimenzionalnost fenomena, glavni je cilj ovog rada provesti analizu kretanja stope nezaposlenosti žena u odabranim državama članicama Europske unije (EU) tijekom proteklog desetljeća. Poseban naglasak stavljen je na identifikaciju specifičnih trendova i izradu kratkoročne prognoze budućih kretanja.

U svrhu postizanja definiranog cilja, u radu će se primijeniti komparativna metoda analize statističkih podataka. Podaci će biti preuzeti iz službene baze podataka EUROSTAT-a. Metodologija uključuje primjenu deskriptivne statističke analize za obradu podataka o stopama nezaposlenosti žena u odabranim regijama EU-a te izračun prosječnih stopa rasta i prognostičke stope za 2026. godinu.

Rad je strukturiran u tri dijela: nakon uvodnog razmatranja, drugi dio donosi komparativnu analizu stope nezaposlenosti žena, s podjelom zemalja po geografskim regijama EU-a i izvedenim prognostičkim stopama. Treći dio sadrži sintezu rezultata, raspravu i zaključna razmatranja.

2. KOMPARATIVNA ANALIZA STOPE NEZAPOSLENOSTI ŽENA U IZABRANIM ZEMLJAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE

Nezaposlenost žena predstavlja kompleksan i perzistentan izazov na tržištima rada diljem svijeta, s posebnim naglaskom na države članice Europske unije. U kontekstu ekonomske literature, nezaposlenost žena definira se kao stanje u kojem su radno sposobne žene, koje aktivno traže posao i voljne su raditi, isključene iz procesa zapošljavanja (Friedman, 2023). Iako je u posljednjem desetljeću u EU-u zabilježen opći trend smanjenja stope nezaposlenosti, rodne nejednakosti na tržištu rada ostaju značajne i zahtijevaju detaljnu empirijsku analizu (Jäntti i Tervola, 2021).

Žene se suočavaju s brojnim strukturnim i diskriminacijskim barijerama u pristupu zapošljavanju. Te prepreke obuhvaćaju nejednakosti u obrazovnim i profesionalnim mogućnostima, rodnu diskriminaciju u visini plaća, te izazove koji proizlaze iz neuravnoteženosti poslovnog i privatnog života (Friedman, 2023). Posljedično, žene često imaju otežan pristup stabilnim i visoko plaćenim radnim mjestima, što rezultira disproporcionalnim angažmanom na niže kvalificiranim i slabije plaćenim pozicijama (Becker i Dube, 2023).

Sektorska segregacija ključni je faktor u razumijevanju rodnih razlika u nezaposlenosti. Žene su visoko zastupljene u tercijarnim sektorima (npr. obrazovanje, zdravstvo, trgovina), koji u pravilu nude niže naknade i ograničene mogućnosti za vertikalni profesionalni napredak u usporedbi s industrijskim i proizvodnim sektorima, gdje dominira muška radna snaga (OECD, 2024). Ova segregacija često rezultira zadržavanjem žena na radnim mjestima s ograničenim društvenim utjecajem i manjom moći odlučivanja. Nadalje, fleksibilni i atipični oblici rada (rad sa skraćenim radnim vremenom, honorarni rad) češće su prisutni među ženskom radnom snagom, što je primarno uvjetovano tradicionalnim preuzimanjem obiteljskih obveza i skrbi o djeci i starijim osobama (Mandel i Semyonov, 2022).

Sociološki čimbenici dodatno oblikuju položaj žena. Rodni stereotipi i tradicionalne uloge primarnih skrbnica impliciraju da je profesionalni razvoj žena često percipiran kao sekundaran u odnosu na obiteljske obveze, što izravno otežava zapošljavanje i napredova-

nje (Cahill i Zizza, 2022). Diskriminacija u postupcima zapošljavanja često je utemeljena na implicitnoj pretpostavci privremenog napuštanja posla uslijed roditeljstva i obiteljskih obveza (Friedman, 2023). U tom kontekstu, i obrazovni sustav igra ulogu jer žene tradicionalno dominantno odabiru smjerove s nižom ekonomskom valorizacijom na tržištu rada, dok su muškarci skloniji profesijama s većim potencijalom za visoko plaćena radna mjesta (Lundberg, 2021).

Makroekonomski šokovi imaju značajan utjecaj na dinamiku nezaposlenosti. Financijske krize, kao tipični negativni šokovi, dovode do slabljenja gospodarske aktivnosti i posljedičnog gubitka radnih mjesta. Iznenadan i ozbiljan šok, poput pandemije bolesti COVID-19 2020. godine, uzrokovao je značajno smanjenje radne snage i pad zaposlenosti, s posebno negativnim učincima na sektore dominantno popunjene ženskom radnom snagom. Stoga, neočekivani gospodarski poremećaji imaju izravan i rodno diferenciran utjecaj na zaposlenost.

Nacionalne politike zapošljavanja i zakonodavne mjere ključni su mehanizmi za ublažavanje rodnih razlika. Unatoč implementaciji politika za smanjenje rodne nejednakosti u mnogim europskim zemljama, i dalje se bilježe značajne geografske i ekonomske varijacije u stopama nezaposlenosti žena među državama članicama EU-a (OECD, 2024).

Stopa nezaposlenosti fundamentalni je indikator dinamike tržišta rada i širih socioekonomskih uvjeta. Analiza stope nezaposlenosti žena ključna je za razumijevanje specifičnih izazova rodne ravnopravnosti na tržištu rada. Iako je ukupna nezaposlenost u EU-u u silaznoj putanji, rodne razlike opstaju i u pojedinim državama izrazito su naglašene (Jäntti i Tervola, 2021).

Cilj ove komparativne analize jest empirijski prikazati kretanje stopa nezaposlenosti žena u odabranim državama članicama Europske unije, s fokusom na različite geografske regije (zapadna, istočna i južna Europa), u desetogodišnjem razdoblju od 2014. do 2024. godine. Odabir ovog razdoblja omogućuje promatranje dugoročnijih trendova, uključujući utjecaj makroekonomskih šokova (npr. pandemija bolesti COVID-19 2020. godine) i oporavka.

Analiza će obuhvatiti zemlje koje su rjeđe zastupljene u standardnim komparativnim istraživanjima (isključujući npr. Hrvatsku), s ciljem identifikacije specifičnih regionalnih obrazaca nezaposlenosti žena i upućivanja na relevantne političke i socijalne faktore koji utječu na njihov položaj na tržištu rada. Rezultati analize poslužit će kao osnova za formuliranje specifičnih preporuka za politike zapošljavanja u EU-u.

Analizirane zemlje članice EU-a koje pripadaju zapadnoj Europi su: Francuska, Belgija, Nizozemska, Njemačka, Irska i Luksemburg, dok analizirano razdoblje obuhvaća desetogodišnje razdoblje od 2014. do 2024. godine, kao što je prikazano u tablici 1. i na slici 1., uz izračun prognostičke vrijednosti stope nezaposlenosti žena za 2026. godinu.

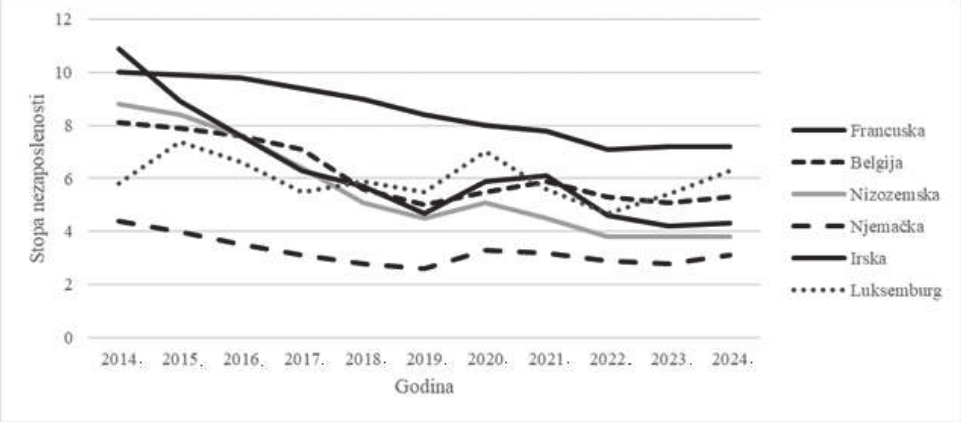
Tablica 1. Stopa nezaposlenosti žena u državama članicama EU-a koje pripadaju zapadnoj Europi u razdoblju 2014. – 2024.

	Francuska	**Belgija**	**Nizozemska**	**Njemačka**	**Irska**	**Luksemburg**
2014.	10,0 %	8,1 %	8,8 %	4,4 %	10,9 %	5,8 %
2015.	9,9 %	7,9 %	8,4 %	4,0 %	8,9 %	7,4 %
2016.	9,8 %	7,6 %	7,6 %	3,5 %	7,6 %	6,6 %
2017.	9,4 %	7,1 %	6,4 %	3,1 %	6,3 %	5,5 %
2018.	9,0 %	5,6 %	5,1 %	2,8 %	5,7 %	5,9 %
2019.	8,4 %	5,0 %	4,5 %	2,6 %	4,7 %	5,5 %
2020.	8,0 %	5,5 %	5,1 %	3,3 %	5,9 %	7,0 %
2021.	7,8 %	5,9 %	4,5 %	3,2 %	6,1 %	5,6 %
2022.	7,1 %	5,3 %	3,8 %	2,9 %	4,6 %	4,7 %
2023.	7,2 %	5,1 %	3,8 %	2,8 %	4,2 %	5,4 %
2024.	7,2 %	5,3 %	3,8 %	3,1 %	4,3 %	6,3 %

Izvor: izrada autora prema podacima Eurostata

Na početku promatranog razdoblja, najviše stope nezaposlenosti žena bilježile su Francuska, Irska i Nizozemska. U Francuskoj i Nizozemskoj te su stope bile relativno visoke sve do 2019. godine, kada dolazi do stabilizacije, no pandemija bolesti COVID-19 2020. godine ponovno uzrokuje porast stope nezaposlenosti žena. Do kraja promatranog razdoblja, 2024. godine, stopa nezaposlenosti žena u Francuskoj iznosi 7,2 %, dok je u Nizozemskoj pala na 3,8 %. Irska je 2014. godine imala najvišu stopu među analiziranim zemljama (10,9 %), no ona se postupno smanjivala sve do 2020. godine, nakon čega slijedi blagi porast. Unatoč tome, do kraja promatranog razdoblja, u Irskoj je zabilježen značajan pad stope nezaposlenosti žena. Nizozemska se izdvaja kao država s najznačajnijim napretkom, stabilizirajući stopu nezaposlenosti žena od 2022. godine na razini od 3,8 %, što predstavlja jednu od najnižih vrijednosti u zapadnoj Europi. Belgija također pokazuje pozitivan trend, uz postupno smanjenje stope nezaposlenosti žena, koja 2024. godine iznosi 5,3 %. Njemačka se tijekom cijelog analiziranog razdoblja ističe najnižim stopama nezaposlenosti žena, koje nisu prelazile 4,4 % ni u jednoj promatranoj godini. Luksemburg je zabilježio najveće oscilacije, s početnom stopom od 5,8 % u 2014. godini, zatim rastom na 7,0 % u razdoblju pandemije, da bi se krajem promatranog razdoblja stopa nezaposlenosti žena ponovno stabilizirala. Pandemija je, očekivano, dovela do porasta nezaposlenosti u gotovo svim državama, pri čemu su se razlike u dinamici oporavka jasno očitovale. Dok su neke zemlje, poput Njemačke i Nizozemske, relativno brzo vratile stabilnost, druge su bilježile sporiji povratak na prethodne razine stopa nezaposlenosti žena.

Slika 1. Stope nezaposlenosti žena u zemljama članicama EU-a koje pripadaju zapadnoj Europi

Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 1.

U nastavku rada izračunane su prosječne godišnje stope nezaposlenosti žena po državama članicama koje pripadaju zapadnoj Europi. Također, izračunana je prognostička vrijednost stope nezaposlenosti žena za 2026. godinu korištenjem sljedećih izraza:

Geometrijska sredina

$$G = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}} \tag{1}$$

Prosječna stopa promjene u uzastopnim razdobljima

$$\bar{s} = (G - 1) * 100\ \% \tag{2}$$

Prognoziranje prosječnom stopom promjene

$$F_{n+\tau} = y_n * G^{\tau} \tag{3}$$

U tablici 2. prikazane su prosječne godišnje stope nezaposlenosti žena, te prognostička vrijednost stope nezaposlenosti žena u 2026. godini.

Naime, prema podacima iz tablice 2., vidljivo je da je u promatranom desetogodišnjem razdoblju (2014. – 2024.) u Francuskoj stopa nezaposlenosti žena rasla po prosječnoj godišnjoj stopi od 8,37 %, dok je u Belgiji taj rast iznosio 6,02 %. Nizozemska bilježi nešto niže, ali i dalje izražene prosječne stope nezaposlenosti žena od 5,29 %. Njemačka je imala najnižu prosječnu godišnju stopu nezaposlenosti žena, od svega 3,13 %, dok je u Irskoj i Luksemburgu prosječna stopa nezaposlenosti žena imala vrijednost od 5,8 % i 5,99 %.

Tablica 2. Prosječna godišnja stopa nezaposlenosti žena i prognostička vrijednost stope nezaposlenosti žena za 2026. godinu u državama članicama Europske unije koje pripadaju zapadnoj Europi

	Francuska	**Belgija**	**Nizozemska**	**Njemačka**	**Irska**	**Luksemburg**
Prosječna godišnja stopa nezaposlenosti ($\bar{s}$)	8,37 %	6,02 %	5,29 %	3,13 %	5,82 %	5,99 %
Prognostička vrijednost ($F_{n+\tau}$)	7,80 %	5,62 %	4,00 %	3,20 %	4,67 %	6,68 %

Izvor: izračun autora

Na temelju navedenih trendova, izračunane su prognostičke stope za 2026. godinu. Ako se dosadašnji obrasci kretanja nastave, očekuje se da će stopa nezaposlenosti žena porasti u većini promatranih zemalja, iako uz različite intenzitete. U Francuskoj se, primjerice, očekuje porast stope nezaposlenosti žena u 2026. godini na 7,8 %, dok bi u Belgiji ta stopa mogla dosegnuti 5,6 %. U Nizozemskoj i Njemačkoj, i dalje se predviđa zadržavanje niskih stopa nezaposlenosti žena (oko 4,0 % i 3,2 %), što ukazuje na stabilnost njihovih tržišta rada.

U skupini država članica EU-a koje pripadaju istočnoj Europi analizom su obuhvaćene: Poljska, Rumunjska, Bugarska, Estonija, Latvija i Litva. Na početku promatranog razdoblja (2014.), najviše stope nezaposlenosti žena zabilježene su u Bugarskoj (11,3 %), dok su najniže stope zabilježene u Estoniji (6,7 %) i Rumunjskoj (7,9 %). Tijekom analiziranog razdoblja, najveći napredak ostvarila je Poljska, u kojoj je stopa nezaposlenosti žena smanjena s 9,8 % u 2014. na 3,1 % u 2024. godini, čime se približila razinama zabilježenim u zapadnoeuropskim državama.

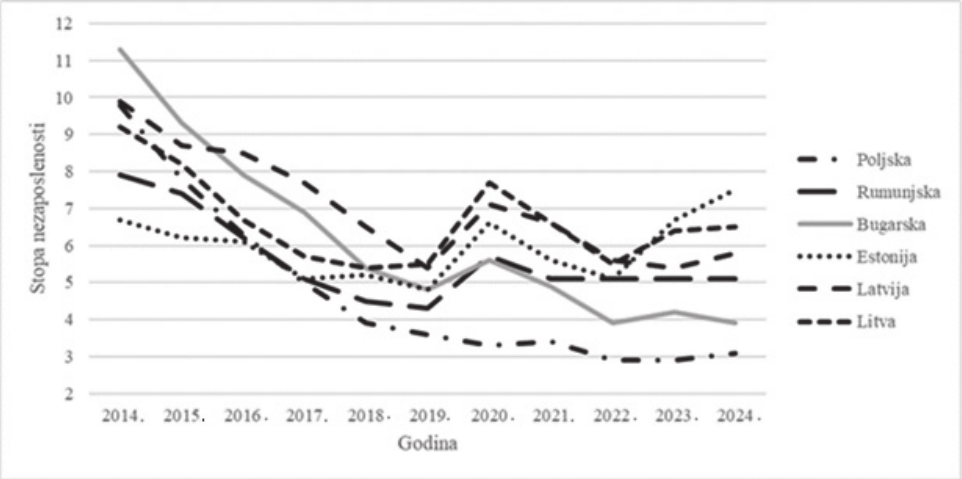
Bugarska je također pokazala značajan napredak, s 11,3 % u 2014. stopa nezaposlenosti žena smanjila se na 3,9 % u 2024. godini. Rumunjska je do 2019. godine bilježila kontinuirani pad stope nezaposlenosti žena, no nakon 2021. godine zadržala se na stabilnoj razini od oko 5,1 %. Slično kretanje zabilježeno je u Latviji i Litvi, koje su do 2019. godine bilježile pad, nakon čega slijedi umjeren porast stope nezaposlenosti žena, te krajem analiziranog razdoblja bilježe vrijednosti od 5,8 % i 6,5 %. Estonija je pokazala oscilacije, s naglim rastom nakon 2022. godine i najvišom stopom u ovoj skupini od 7,5 % u 2024. godini, kao što je prikazano u tablici 3. i na slici 2.

Tablica 3. Stopa nezaposlenosti žena u državama članicama EU-a koje pripadaju istočnoj Europi u razdoblju 2014. – 2024.

	Poljska	Rumunjska	Bugarska	Estonija	Latvija	Litva
2014.	9,8 %	7,9 %	11,3 %	6,7 %	9,9 %	9,2 %
2015.	7,8 %	7,4 %	9,3 %	6,2 %	8,7 %	8,2 %
2016.	6,3 %	6,2 %	7,9 %	6,1 %	8,5 %	6,7 %
2017.	5,0 %	5,1 %	6,9 %	5,1 %	7,7 %	5,7 %
2018.	3,9 %	4,5 %	5,4 %	5,2 %	6,5 %	5,4 %
2019.	3,6 %	4,3 %	4,8 %	4,8 %	5,4 %	5,5 %
2020.	3,3 %	5,7 %	5,6 %	6,6 %	7,1 %	7,7 %
2021.	3,4 %	5,1 %	4,9 %	5,6 %	6,6 %	6,6 %
2022.	2,9 %	5,1 %	3,9 %	5,1 %	5,6 %	5,5 %
2023.	2,9 %	5,1 %	4,2 %	6,7 %	5,4 %	6,4 %
2024.	3,1 %	5,1 %	3,9 %	7,5 %	5,8 %	6,5 %

Izvor: izrada autora prema podacima Eurostata

Slika 2. Stope nezaposlenosti žena u državama članicama EU-a koje pripadaju istočnoj Europi

Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 3.

Prema izračunima prosječnih godišnjih stopa nezaposlenosti žena (danih u tablici 4.), Estonija i Latvija bilježe najviše vrijednosti (5,89 % i 6,72 %), dok je Poljska imala stabilniju dinamiku (4,21 %). Prognostičke stope za 2026. godinu ukazuju na mogućnost dodatnog smanjenja stope nezaposlenosti žena u većini ovih zemalja, uz iznimku Estonije, gdje se očekuje daljnji porast stope nezaposlenosti žena na gotovo 8 %.

Tablica 4. Prosječna godišnja stopa nezaposlenosti žena i prognostička vrijednost stope nezaposlenosti žena za 2026. godinu u državama članicama EU-a koje pripadaju istočnoj Europi

	Poljska	**Rumunjska**	**Bugarska**	**Estonija**	**Latvija**	**Litva**
Prosječna godišnja stopa nezaposlenosti žena ($\bar{s}$)	4,21 %	5,36 %	5,66 %	5,89 %	6,72 %	6,41 %
Prognostička vrijednost ($F_{n+\tau}$)	3,23 %	5,37 %	4,12 %	7,94 %	6,19 %	6,92 %

Izvor: izračun autora

Analizom su obuhvaćene i četiri države članice EU-a koje pripadaju južnoj Europi, odnosno: Portugal, Španjolska, Italija i Grčka. Ova regija i dalje bilježi najviše stope nezaposlenosti žena unutar Europske unije, unatoč značajnom smanjenju tijekom posljednjeg desetljeća. Na početku promatranog razdoblja, Grčka i Španjolska imale su izrazito visoke stope nezaposlenosti od 30,4 %, odnosno 25,4 %. Do 2024. godine, te su vrijednosti gotovo prepolovljene, ali i dalje ostaju među najvišima u EU-u, tako u Grčkoj stopa nezaposlenosti žena iznosi 12,8 %, dok u Španjolskoj iznosi 12,7 %. Razlozi izrazito visokih stopa nezaposlenosti žena u Grčkoj povezani su sa strukturnim slabostima tržišta rada, što uključuje slabu dostupnosti kvalitetnih radnih mjesta, ali i nisku razinu sudjelovanja žena na tržištu rada zbog nerazvijenosti politika za usklađivanje poslovnog i privatnog života. Uz to, Grčka je bila zahvaćena financijskom krizom koja je trajala dugi niz godina te ostavila brojne posljedice na tržište rada, u čemu su sektori u kojima su većinski bile zaposlene žene bili među najviše pogođenima. S druge strane, tržište rada u Španjolskoj karakterizira izrazita segmentacija s visokim udjelom ugovora koji nisu trajni i koji su nestabilni te su najčešće povezani sa zapošljavanjem žena. Uz to, postoje visoke razine razlika u plaćama između žena i muškaraca, slaba mogućnosti napredovanja žena, što usporava smanjenje nezaposlenosti žena.

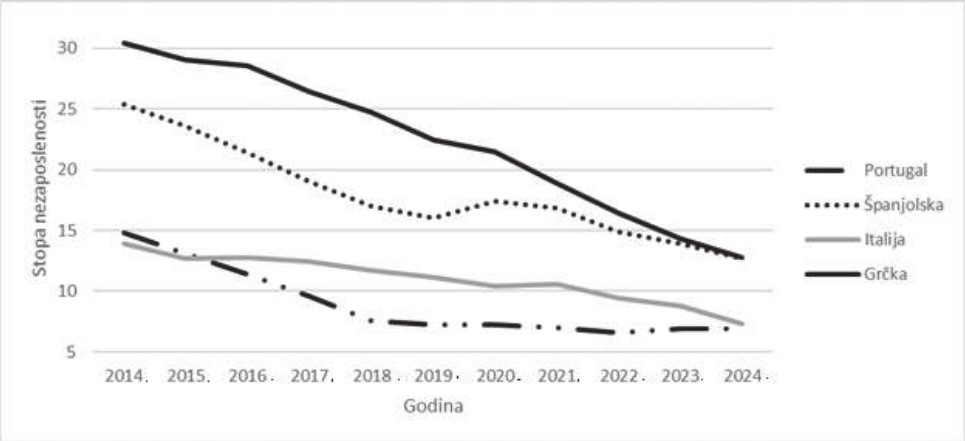
Portugal i Italija bilježe pozitivnije trendove. U Portugalu je stopa nezaposlenosti žena s početnih 14,2 % u 2014. pala na 6,9 % u 2024. godini, čime je ostvaren najbolji rezultat u ovoj skupini zemalja. Italija je u istom razdoblju smanjila stopu nezaposlenosti žena s 13,9 % na 7,3 %. Iako su stope nezaposlenosti u ovoj regiji u padu, valja istaknuti da su poboljšanja nakon 2020. godine bila usporena, što je izravna posljedica pandemije bolesti COVID-19 i dugoročnih strukturalnih slabosti tržišta rada, kako je prikazano u tablici 5. i na slici 3.

Tablica 5. Stopa nezaposlenosti žena u državama članicama EU-a koje pripadaju južnoj Europi u razdoblju 2014. – 2024.

	Portugal	Španjolska	Italija	Grčka
2014.	14,8 %	25,4 %	13,9 %	30,4 %
2015.	13,1 %	23,6 %	12,7 %	29,0 %
2016.	11,4 %	21,4 %	12,8 %	28,5 %
2017.	9,6 %	19,0 %	12,4 %	26,4 %
2018.	7,6 %	17,0 %	11,7 %	24,7 %
2019.	7,2 %	16,0 %	11,1 %	22,4 %
2020.	7,2 %	17,4 %	10,4 %	21,5 %
2021.	7,0 %	16,8 %	10,6 %	18,9 %
2022.	6,6 %	14,9 %	9,4 %	16,4 %
2023.	6,9 %	13,9 %	8,8 %	14,3 %
2024.	6,9 %	12,7 %	7,3 %	12,8 %

Izvor: izrada autora prema podacima Eurostata

Slika 3. Stope nezaposlenosti žena u državama članicama EU-a koje pripadaju južnoj Europi

Izvor: izrada autora prema podatcima iz tablice 5.

Izračun prosječnih godišnjih stopa nezaposlenosti žena (tablica 6.) ukazuje na snažnu dinamiku rasta nezaposlenosti žena u razdoblju prije pandemije, a zatim umjereniju stabilizaciju. Grčka i Španjolska bilježe najviše prosječne godišnje stope nezaposlenosti žena (21,37 % i 17,23 %), što upućuje na visoku volatilnost i nestabilnost tržišta rada. Prognostička vrijednost stope nezaposlenosti žena za 2026. godinu predviđa daljnji porast, i to na 15,5 % u Grčkoj i 14,9 % u Španjolskoj, što potvrđuje kako ove zemlje i dalje zaostaju za ostalim regijama Europske unije.

Portugal i Italija, iako s nižim prognostičkim stopama (7,5 % i 8,1 %), također pokazuju kako oporavak tržišta rada žena u južnoj Europi nije u potpunosti završen. Visoka

stopa u Portugalu (8,33 %) sugerira da će bez dodatnih reformi postojati rizik od ponovnog porasta nezaposlenosti žena.

Tablica 6. Prosječna godišnja stopa nezaposlenosti žena i prognostička vrijednost stope nezaposlenosti žena za 2026. godinu u državama članicama EU-a koje pripadaju južnoj Europi

	Portugal	**Španjolska**	**Italija**	**Grčka**
Prosječna godišnja stopa nezaposlenosti žena ($\bar{s}$)	8,33 %	17,23 %	10,71 %	21,37 %
Prognostička vrijednost ($F_{n+\tau}$)	7,47 %	14,89 %	8,08 %	15,54 %

Izvor: izračun autora

Usporedbom odabranih članica EU-a koje pripadaju trima različitim regijama, odnosno zapadnoj, istočnoj i južnoj Europi, jasno se uočavaju regionalne razlike u razinama i kretanjima stope nezaposlenosti žena. Tako države članice koje pripadaju regiji zapadne Europe tijekom promatranog razdoblja bilježe niske i stabilne stope, najčešće ispod 6 %, a u pojedinim slučajevima (Njemačka, Nizozemska) i ispod 4 %. Istočna Europa pokazuje snažan napredak, posebice Poljska i Rumunjska, čije su stope nezaposlenosti žena do 2024. godine smanjene na razine usporedive sa zapadnoeuropskim državama članicama.

S druge strane, južna Europa i dalje predstavlja regiju s najvećim izazovima. Unatoč znatnom smanjenju nezaposlenosti žena u Grčkoj i Španjolskoj, njihove vrijednosti ostaju više nego dvostruko veće od prosjeka EU-a. Posljednji dostupni podaci Eurostata iz rujna 2025. godine vezani uz nezaposlenost žena u Europskoj uniji ističu kako je prosječna nezaposlenost žena iznosila 6,1 %. Prognostičke vrijednosti za 2026. godinu dodatno potvrđuju potrebu za snažnijim institucionalnim i političkim intervencijama, osobito u segmentu aktivnih politika zapošljavanja i usklađivanja obiteljskih i profesionalnih obveza žena.

3. ZAKLJUČAK

Komparativna analiza kretanja stope nezaposlenosti žena u Europskoj uniji, provedena na uzorku država iz triju ključnih regija, odnosno zapadne, istočne i južne Europe u razdoblju od 2014. do 2024. godine, potvrdila je značajne regionalne disparitete u obrascima nezaposlenosti. Iako je na razini cijelog EU-a zabilježen opći trend smanjenja agregatne stope nezaposlenosti, strukturne rodne nejednakosti na tržištu rada ostaju perzistentan socioekonomski izazov koji zahtijeva daljnje političke i ekonomske intervencije.

Istraživanje je pokazalo da zemlje zapadne Europe, kao što su Njemačka i Nizozemska, karakterizira stabilna niska stopa nezaposlenosti žena (ispod 4 % tijekom promatranog razdoblja), što ukazuje na visoku sposobnost oporavka i dobru reguliranost njihovih tržišta rada. U istočnoj Europi zabilježen je neujednačen, ali prisutan napredak, s primjetnim poboljšanjima u Poljskoj i Bugarskoj, dok su u drugim zemljama zabilježene značajnije oscila-

cije. Južna Europa nastavlja biti regija s najvećim strukturnim izazovima, gdje, unatoč trendu smanjenja, Grčka i Španjolska i dalje bilježe najviše stope nezaposlenosti žena. Prognostičke vrijednosti stope nezaposlenosti žena za 2026. godinu sugeriraju nastavak stabilnosti u zapadnoj Europi, ali istovremeno ukazuju na poteškoće u daljnjem značajnijem smanjenju nezaposlenosti žena u južnoj i istočnoj Europi, što se može pripisati njihovoj većoj latentnoj izloženosti ekonomskim šokovima i političkoj volatilnosti. Ovi rezultati naglašavaju kritičnu važnost ciljanih intervencija, usmjerenih na uklanjanje rodnih razlika putem aktivnih politika zapošljavanja i strategija za usklađivanje obiteljskih i profesionalnih obveza.

Međutim, interpretacija rezultata ovog istraživanja zahtijeva uzimanje u obzir nekoliko ključnih ograničenja provedene analize. Prvo, istraživanje se primarno oslanjalo na kvantitativne stope nezaposlenosti, zbog čega nisu obuhvaćene ključne kvalitativne varijable, kao što su udio neformalnog rada, sektorska specifičnost zapošljavanja i kvaliteta radnih mjesta (vrste ugovora, plaće), čiji su dispariteti temeljni za razumijevanje rodnih nejednakosti. Drugo, korišteni prognostički model temeljen na ekstrapolaciji postojećih trendova nije integrirao potencijalni utjecaj egzogenih makroekonomskih šokova ili neočekivanih političkih promjena, što predstavlja inherentno ograničenje svih kratkoročnih prognoza. Treće, komparativna analiza na razini regionalnih skupina nužno podrazumijeva geografsku i kulturnu simplifikaciju, nedovoljno obuhvaćajući kompleksne interne političke i društvene uvjete svake pojedine države.

Usprkos navedenim metodološkim ograničenjima, ovo istraživanje doprinosi boljem razumijevanju dinamike rodnih razlika u nezaposlenosti u EU-u i pruža empirijski temelj za daljnja istraživanja. Buduća istraživanja trebala bi koristiti kompliciraniju metodologiju, uključujući panel-podatke i kvalitativne varijable, s ciljem procjene zajedničkog utjecaja ekonomskih, političkih i socijalnih čimbenika na formiranje položaja žena na europskom tržištu rada.

LITERATURA

1. Altuzarra, A., Galvez, C., Gonzales Flores, A. (2019). *Economic Development and Female Labour Force Participation: The Case of European Union Countries*. Dostupno na: https://www.mdpi.com/2071-1050/11/7/1962
2. Bahovec, V., Dumičić, K., Erjavec, N., Čižmešija, M., Kurnoga, N., Arnerić, J., Čeh Časni, A., Jakšić, S., Sorić, P., Žmuk, B., Palić, I. i Lolić, I. (2015). *Statistika*. Zagreb: Element.
3. Bal-Domanska, B. (2022). *The impact of macroeconomic and structural factors on the unemployment of young women and men*. Dostupno na: https://link.springer.com/article/10.1007/s10644-021-09341-9
4. Becker, G., i Dube, A. L. (2023). Gender and the gig economy: A new model for understanding friction unemployment. *Journal of Labor Economics*, *41*(2), str. 234-251.
5. Buchanan, J., i Puglisi, D. (2022). Seasonal unemployment and gender in the tourism industry. *Tourism Economics*, *28*(1), str. 76-92.
6. Buterin, V., Fajdetić, B. i Funarić, B. (2023). *Understanding the Macroeconomic Effects of Female Participation in the Labour Market*. Dostupno na: https://www.mdpi.com/2227-7099/11/11/280

7. Cahill, S. i Zizza, D. (2022). Gender disparities in unemployment during the COVID-19 pandemic. *Journal of Economic Perspectives*, *36*(3), str. 49-66.
8. Dumičić, K., Bahovec, V., Čižmešija, M., Kurnoga, N., Čeh Časni, A., Jakšić, S., Palić, I., Sorić, P. i Žmuk, B. (2011). *Poslovna statistika*. Zagreb: Element.
9. Eurostat (2024). Labour Force Survey (LFS) – Unemployment rates by gender.
10. Eurostat (2025). Unemployment statistics.
11. European Central Bank (2021). *The impact of the COVID-19 crisis on the euro area labour market for men and women*.
12. Friedman, R. (2023). Labor market inequalities and women: The gender gap in economic recovery. *Women and Economics Journal*, *12*(1), str. 58-74.
13. Friedman, R. i Mookerjee, R. (2021). Unemployment and gender during economic recessions: A global perspective. *Global Economic Review*, *22*(4), str. 51-467.
14. Harrington, L. i Powell, M. (2023). Technological change and female labor displacement: A review of structural unemployment trends. *Technological Innovation & Employment*, *35*(2), str. 104-121.
15. Hrvatska narodna banka (2023). *Rast participacije žena na tržištu rada utjecat će i na rast BDP-a*.
16. Jäntti, M. i Tervola, J. (2021). Gendered unemployment dynamics in European labor markets: A comparative analysis. *European Economic Review*, *55*(3), str. 478-494.
17. Lundberg, O. (2021). Gender inequality and unemployment: Psychological and social consequences of labor market exclusion. *Journal of Social Issues*, *77*(2), str. 360-379.
18. OECD (2023). *The gender employment gap: Understanding the factors behind differences in male and female unemployment*. OECD Publishing.
19. OECD (2024). *Gender equality and labor market inclusion: Policies for the post-pandemic recovery*. OECD Publishing.
20. Mandel, H. i Semyonov, M. (2022). Gender, employment, and social policies: New perspectives on labor market disparities. *Social Politics*, *29*(1), str. 32-50.
21. Rubery, J., Insarauto, V. i Sanchez-Mira, N. (2024). *Gender equality in the EU*. Dostupno na: https://www.etui.org/publications/gender-equality-eu